
Et forsvar for huleboersken

BOKOMTALER

Harold Klawans var professor i nevrologi i Chicago. Han skrev også en rekke bøker av kulturhistorisk art og et par kriminalromaner. Hans fantasi kjente stundom ingen grenser. I flere av bøkene tok han utgangspunkt i reelle sykehistorier, som ble gjengitt i forbløffende detalj.

Dette er en slik bok. Her benytter han sin nevrologiske kunnskap til å diskutere menneskets utviklingshistorie, "evolutionary neurology". Klawans diskuterer "The window of opportunity for learning". Han omtaler først barn som vokste opp uten verbal kontakt med andre mennesker, og viser at bare de som fikk verbal påvirkning før puberteten, klarte å utvikle et språk. Og det er her han forsvarer huleboersken. Klawans

hevder med styrke at vår kultur har vært for mannsdominert, men at det ikke var den mannlige jeger som brakte kulturen fremover. Det var huleboersken som holdt seg hjemme i hulen, lærte sine barn et språk og pleiet dette.

Klawans bringer denne problemstilling videre ved å diskutere problemene med å lese filmtekster samtidig som man følger med i en film. Utgangspunktet er igjen en sykehistorie: En klassisk lingvist som ved en skjebnens ironi fikk et vaskulært insult som bare gav aleksi, manglende evne til å forstå det leste ord. Og så følger sykehistorier om arbeidere som fikk parkinsonisme etter manganforgiftning, om pasienten med Creutzfeldt-Jakobs sykdom, Huntingtons chorea og andre nevrologiske sykdommer. Hver gang benytter han sykehistorien til å belyse hovedfeltet: evolusjon og nevrologi.

Et essay i denne boken har spesiell interesse for nordmenn. I *The hermit of thief River Falls* forteller han om en pasient med Refsums sykdom og hvorledes professor Sigvald Refsum oppklarte sykdomsbildet. Her avslører Klawans at det normale luftencefalogram som er benyttet i siste utgave av Monrad Krohns klassiske lærebok i nevrologisk undersøkelsesteknikk, skrev seg fra undersøkelsen av Vidkun Quisling i 1945.

Et essay, *My lunch with Oliver*, er en ren hyllest til Oliver Sacks. Og på bokens omslagsside har betegnende nok Oliver Sacks en omtale av Klawans: ". . . a graceful and witty writer who has given us several books of delightful clinical tales." Det er en del likhetspunkter mellom de to forfatterne, men Klawans har en lettere stil, hans sykehistorier er ofte mer detaljerte og humoren ligger nærmere opp til overflaten. Det er en fornøyeelig bok, som det er vel verdt å lese.

Johan A.Aarli

Nevrologisk avdeling

Haukeland Sykehus

Publisert: 30. juni 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.